

Hoe kan de Kerk echtparen steunen in hun keuze levenslang bij elkaar te blijven?

Geen derde wereldoorlog

Val van de Berlijnse Muur en de beweging van de Arabische Lente zijn voor de geschiedenis belangrijker dan 9/11

- ▶ 11 september 2001 was begin van het einde van de Amerikaanse heerschappij
- ▶ Defensieuitgaven namen sindsdien fors toe
- ▶ Kernwapendreiging groeit weer

Erik DE SMET

Tien jaar geleden, op dinsdag 11 september 2001, vielen terroristen met gekaapte lijnvliegtuigen New York en Washington aan. Alleen al bij de verwoesting van het World Trade Center in New York vielen drieduizend doden. De aanval op het Pentagon in Washington trof de Amerikaanse regering in het hart. Wat betekende 9/11 voor de verhoudingen in de wereld en voor ons aller omgaan met oorlog en geweld?

Voor het eerst sinds lang werden de Verenigde Staten op het eigen grondgebied bestookt. Het land reageerde als door een wesp gestoken, onder meer door het afkondigen van de Oorlog tegen het Terrorisme en de invallen in Irak (2002) en Afghanistan (2003).

Volgens Tom Sauer, docent internationale politiek aan de Universiteit Antwerpen, zullen de gevolgen van 9/11 nog jaren voelbaar blijven. „De oorlogen in Irak en Afghanistan zijn niet beëindigd”, zegt hij. „Nog dagelijks zijn er aanslagen. De littekens bij de bevolking zijn onvoorstelbaar, om nog maar te zwijgen van de trauma's bij de geallieerde soldaten en hun gezinnen.”

Volgens Sauer is het begrip 'oorlog tegen het terrorisme', gelanceerd door toenmalig VS-president George W. Bush, onzinnig. „De VS sloegen alle waarschuwingen in de wind dat zo'n strijd nooit in het belang van het Westen kon zijn. Het probleem van het terrorisme wordt eenzijdig militair aangepakt, maar de geschiedenis leert nu eenmaal dat je terroristen nooit met een leger kunt uitschakelen. De oorlog kost de VS en hun geallieerden ook waanzinnig veel geld, wat dan

Alsof de wereld die dag verging. De eerste van de twee torens van het World Trade Center in New York bezwijkt. © Reporters

we mede oorzaak is van de economische crisis. De militaire uitgaven brachten de VS aan de rand van het bankroet. De helft van de werelduitgaven voor defensie, zo'n 700 miljard dollar, is voor rekening van de VS.”

„Een heuse militaire confrontatie tussen het Westen en de islamitische wereld bleef uit”

In ruimer geschiedkundig perspectief is 9/11 volgens Sauer echter minder belangrijk dan de val van de Berlijnse Muur in 1989 en de instorting van de Sovjet-Unie, waardoor een einde kwam aan de Koude Oorlog. „Wellicht zullen

we 9/11 later duiden als het begin van het einde van de heerschappij van de VS in de wereld. We beleven thans de opkomst van China, ook op militair vlak. Staten als Brazilië, Zuid-Afrika en Turkije, die het economisch goed doen, laten zich nu ook internationaal voluit gelden. Vorig jaar bemiddelden Turkije en Brazilië met Iran over het omstreden kernprogramma van dat land.”

Nog een effect van 9/11 is volgens Sauer de grotere rol van religie, vooral dan van de islam, in de internationale politiek. „Vóór 2001 was religie een veel meer marginaal thema in het politieke debat. Een heuse militaire confrontatie tussen het Westen en de islamitische wereld, zoals sommigen voorspelden, bleef echter uit. Wellicht zal de Arabische

Lente, de beweging voor meer democratie in het Midden-Oosten, een grotere invloed hebben dan 9/11. Er is echter wel een opmerkelijke gelijkenis tussen de grieven van deze jonge revolutionairen en die van Bin Laden, het brein achter 9/11: beide menen dat het Westen het Midden-Oosten te lang vernederd heeft en er de aardolie steelt. Waarschijnlijk zullen we in de toekomst dan ook meer (lees een eerlijker prijs) voor die olie moeten betalen.”

Tom Sauer is expert kernbewapening en ziet ook op dat vlak gevolgen. „Een pervers neveneffect van 9/11 is het toegenomen belang van kernwapens”, benadrukt hij. „Een zogenaamde schurkenstaat als Noord-Korea lijkt vandaag minder geneigd tot afbouw van zijn kernwapens,

die het regime beschouwt als een levensverzekering tegen een militaire interventie door het Westen. Ook Iran werkt meer dan ooit aan een eigen kernbom.”

En toch, meent de expert internationale politiek, leven we al bij al in een betere wereld. „Na 1945 gingen almaar meer staten in hun onderlinge relaties de nadruk leggen op waarden en normen. De democratie bloeit, het aantal gewapende conflicten tussen staten neemt af. Tot een derde wereldoorlog kwam het alvast niet. Ook wordt momenteel heel anders aangekeken tegen zogeheten zijdelingse schade bij burgers en zelfs met de levens van soldaten wordt almaar zuiniger omgesprongen. Ook na 9/11 zette die positieve trend door.”